

1. munkacsoport
Intézményrendszer, finanszírozás
Vezető: Rechnitzer János

Az EU-hoz való csatlakozási kérelmünk, majd a belépéshez vezető csatlakozási folyamat eredményeképpen létrejöttek a vidékfejlesztés intézményrendszerének legfontosabb elemei. Létrejött a vidékfejlesztés vertikális fejlesztési hálózata, amelyben egy minisztériumi főosztályhoz rendelten megalakultak régióként a regionális vidékfejlesztési irodák (REVI), és vidékfejlesztési kistérségenként felállításra került egy megbízotti hálózat (ún. vidékfejlesztési menedzser) (2005. februárig).

A területfejlesztés és vidékfejlesztési intézményrendszer megosztott. Az agrárágazat nem tudta kezelni a vidéki népesség szociális, foglalkoztatási, település, területfejlesztési nehézségeket és a gazdaság megújítási igényeit.

A vidékfejlesztés koordinatív, sokszereplős tevékenység, ezért, valamint a nemzetközi tapasztalatok, valamint az eddigi hazai kezdeményezések alapján a terület- és vidékfejlesztés együttműködését, és a két szakterület intézményi egybekapcsolását javasoljuk.

Az intézményrendszernek átláthatónak, stabilnak, az alulról jövő kezdeményezések, befogadójának kell lenni.

Célok és szükséges intézkedések

1. Új Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT II) és új Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program 2 (AVOP 2) készítése 2007-2013. időszakra.
2. A hazai tervezési rendszerben egyértelművé kell tenni a tervtípusok egymáshoz való viszonyát (tervtörvény), s ezekben pontosan meg kell határozni a fenti dokumentumok érvényességét.
3. A már futó (2004-2006) kiemelten kezelt területfejlesztési programokban kapjon az eddiginél is nagyobb prioritást a vidékfejlesztés.
4. A 2007-2013. időszakra vonatkozóan felül kell vizsgálni, aktualizálni és egységes szerkezetben megjeleníteni a már elfogadott vidékfejlesztési koncepciókat, terveket, programokat.
5. 2007-től a tervszerződés rendszer bevezetése garantálhatná a főbb vidékfejlesztési célkitűzéseik megvalósítását.

6. A vidékfejlesztés nem agráriumot érintő fejlesztési tevékenységeit át kell irányítani a terület- és regionális fejlesztésért felelős tárcához, úgy, hogy mind regionális, mind kistérségi szinten egy fejlesztési szervezet legyen felelős a kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.
7. A Regionális Fejlesztési Tanácsok ügynökségei legyenek a befogadói a vidékfejlesztés területi szakembereinek.
8. A kistérségi szinten az állam által fenntartott fejlesztési ügynökségek egységes szervezetében integrálódjanak a vidékfejlesztési szakemberek.
9. A vidékfejlesztés szakma, ezért felsőfokú végzettségű szakemberek végezzék a vidékfejlesztést, akiknek a továbbképzése folyamatos.
10. Erősödjön meg a témára szakosodott kutató és elemző intézmény(rendszer), teremtsék meg annak működését biztosító anyagi bázis.
11. A médiákon és más eszközökön keresztül be kell mutatni a sikeres kezdeményezéseket.

A finanszírozás

A vidékfejlesztés pénzügyi forrásainak feltárása és szakszerű meghatározása szinte lehetetlen. Kormányzati alapokból jutott célzott eszköz volt a Vidékfejlesztési Célelőirányzat (2000-2003), mely évente 5-6 milliárd Ft-ot tett ki. A területfejlesztés különböző forrásaiból (TFC, TEKI, CÉDE, TTFC, KTA, OFA) a vidéki térségek részesedtek, sőt egyes előirányzatok csak a hátrányos vidéki településekben voltak felhasználhatók. A PHARE 1996-tól rendelkezésre állt, majd 2000-ben került elfogadásra a SAPARD program, de működése csak 2002-től indult el. Az Európai Uniótól kapott agrár és vidékfejlesztési támogatások mértéke 2004-2006 között a GDP 1 %-át éri el évente, ehhez jön a hazai kiegészítés, ami együttesen 2-2,5 %-át adhatja a GDP-nek. A becsléseink szerint a vidéki térségekben a GDP 2,5-3,0 % jelenhet meg évente agrár és vidékfejlesztési támogatás formájában. A vidék jövedelemmértékének másik oldala a GDP előállítás.

A cél a vidéki népesség életminőségének javítása, úgy, hogy fenntarthatóvá váljon a társadalmuk és a környezetük. Ezt csak az általános és a vidéki térségre specializáltan alkalmazott gazdasági ösztönző rendszerrel és összehangolt támogatáspolitikával lehet hosszú távon biztosítani.

Célok és szükséges intézkedések

1. A vidékfejlesztés alapvetően és döntően az Európai Unió támogatásából táplálkozhat a 2007-2013. időszakban.

2. A különféle további operatív programokban jelenjenek meg olyan pályázati célok, amiket a vidéki térségekben is alkalmazni lehet, vagy csak a vidéki térségekre lehet alkalmazni.
3. Támogatni kell azokat a helyi (lokális) fejlesztéseket, melyek az önszerveződésre, az alulról építkezésre, a szereplők minél szélesebb körének részvételére épül.
4. Célszerű megfontolni, hogy a vidéki térségekbe „fejlesztési normatíva” kerüljön bevezetésre (népesség arányosan), amelyet a kistérségi fejlesztési tanácsok kezelnek.
5. A különféle állami fejlesztési támogatásokban egyértelműen jelenjenek meg a vidéki térségekhez köthető programok, célok.
6. A vidéki térségekben innovatív, a helyi/térségi erőforrásokra épülő gazdasági (non food) tevékenységeket folytató szervezetek kapjanak tartós adómérséklést és egyéb kedvezményeket.
7. Kerüljön kidolgozásra kis- és középvállalkozók speciális hitelrendszere.
8. Erősödjön meg a takarékszövetkezetek bázisán a vidékbank hálózat.
9. A helyi iparűzési adó bizonyos százalékának a kistérségi fejlesztési tanácshoz való rendelése lehetőséget biztosítana a kistérségi szintű pályázatok saját forrásainak, önrészeinek biztosításához.
10. A vidéki térségek önkormányzatánál - döntően a többcélú kistérségi társulásokban szerződődötteknél – emelkedjen a szociális és oktatási intézmények fenntartásához kapcsolódó normatíva.
11. A vidéki térségekben differenciált – magasabb - önkormányzati intézményi támogatási normatívát kell alkalmazni, különösen a közszolgáltatásoknál.